

УДК 378.09

Н.О. Бірченко, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ВАЖЛИВІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ УЧАСТІ ЗОВНІШНІХ СТЕЙКХОЛДЕРІВ В ОЦІНЮВАННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ

У сучасному світі якість освіти стає одним із ключових чинників розвитку не тільки освітньої системи, а й економіки та суспільства загалом. Підготовка висококваліфікованих фахівців вимагає постійного удосконалення освітніх програм і механізмів їх оцінювання. В умовах змін на ринку праці та технологічних інновацій важливу роль у цьому процесі відіграють не тільки академічна спільнота, але й зовнішні стейкхолдери, зокрема роботодавці та випускники. Їхнє залучення до оцінювання якості освіти стає необхідністю для забезпечення відповідності навчальних програм сучасним вимогам та підвищення конкурентоспроможності випускників.

Однією з найважливіших груп зовнішніх стейкхолдерів є роботодавці, оскільки вони безпосередньо відчувають вплив якості освітніх програм через рівень підготовки випускників. Роботодавці можуть надавати зворотний зв'язок щодо відповідності знань та навичок випускників актуальним вимогам ринку праці. Це дозволяє закладам вищої освіти не лише адаптувати свої програми, але й впроваджувати нові підходи до навчання, орієнтуючись на потреби реального сектора економіки.

Основними формами залучення роботодавців до оцінювання якості освіти є:

- анкетування та опитування роботодавців щодо якості підготовки випускників;
- співпраця з роботодавцями у розробці освітніх програм: включення їх у процес оновлення навчальних планів, з урахуванням нових професійних вимог;
- практика і стажування студентів на базі підприємств, де роботодавці можуть надавати безпосередню оцінку рівня знань та навичок студентів;
- проведення круглих столів і конференцій за участю представників бізнесу та закладів освіти для обговорення нових викликів та змін у професійних стандартах.

Таким чином, залучення роботодавців до оцінювання якості освіти дозволяє створити безперервний зв'язок між закладами освіти та ринком праці, що сприяє підвищенню рівня професійної підготовки випускників.

Випускники також є важливою групою зовнішніх стейкхолдерів, адже вони можуть оцінювати якість освіти не тільки з точки зору студентського досвіду, але й з огляду на свій професійний шлях після закінчення навчання. Вони можуть надати цінну інформацію щодо того, як освіта допомогла їм інтегруватися в професійну сферу та наскільки знання і навички, отримані під час навчання, відповідали вимогам їхньої кар'єри.

Основними формами залучення випускників до оцінювання якості освіти можуть бути:

- анкетування випускників через рік або кілька років після завершення навчання для з'ясування їхнього кар'єрного шляху та оцінки практичної корисності отриманих знань;

- створення асоціацій випускників для підтримання зв'язку між університетом та колишніми студентами, що дозволяє постійно отримувати зворотний зв'язок та адаптувати програми до сучасних викликів;

- залучення випускників до організації майстер-класів, лекцій та воркшопів для студентів, де вони діляться своїм досвідом та професійними знаннями;

- інтеграція випускників у склад експертних комісій з оцінювання якості освітніх програм, оскільки їхня думка є надзвичайно цінною через практичний досвід.

Співпраця з випускниками допомагає краще зрозуміти, як освітні програми можуть покращити підготовку до реального ринку праці та сприяти кар'єрному зростанню молодих спеціалістів.

Окрім роботодавців і випускників, до процесу оцінювання якості освіти можна залучати також інші зовнішні зацікавлені сторони. Серед них:

- урядові та регуляторні органи, які встановлюють державні стандарти освіти та контролюють їхнє виконання. Вони можуть пропонувати рекомендації щодо вдосконалення програм і забезпечення відповідності національним і міжнародним стандартам;

- громадські організації та професійні спілки, що представляють інтереси різних соціальних груп, можуть надавати важливу інформацію щодо актуальних потреб суспільства та ринку праці. Залучення цих стейкхолдерів дозволяє більш комплексно оцінити вплив освіти на суспільні процеси та її соціальну значущість.

Залучення зовнішніх стейкхолдерів до оцінювання якості освіти – це процес, що потребує продуманих механізмів та постійної взаємодії. Серед основних викликів можна виділити:

- складність налагодження регулярної комунікації між університетами та роботодавцями, особливо якщо мова йде про невеликі підприємства;

- пошук балансу між академічними цілями та вимогами ринку праці, адже університети мають забезпечувати не лише прикладні знання, а й розвивати критичне мислення, креативність та дослідницькі навички.

Проте перспективи залучення зовнішніх стейкхолдерів є надзвичайно значущими. Переваги залучення стейкхолдерів є:

1) Актуальність освітніх програм. Завдяки активному залученню роботодавців і випускників до оцінювання, університети можуть постійно оновлювати свої навчальні програми, роблячи їх більш актуальними для сучасного ринку праці. Це дозволяє враховувати нові технології, індустріальні стандарти та потреби у професійних навичках, що формуються в реальному секторі економіки;

2) Підвищення привабливості закладу вищої освіти. Університети, що активно взаємодіють із роботодавцями та випускниками, отримують більше можливостей для залучення нових студентів. Репутація закладу освіти як активного учасника економічних і соціальних процесів зростає, що робить його привабливішим для абітурієнтів і партнерів;

3) Сприяння працевлаштуванню випускників. Залучення роботодавців до оцінювання якості освіти часто перетворюється на конкретну співпрацю у формі стажувань, практик, а іноді й пропозицій щодо працевлаштування. Такий підхід допомагає студентам швидше інтегруватися у професійне середовище та успішніше будувати кар'єру;

4) Зміцнення зв'язків з громадою та бізнесом. Університети, що взаємодіють з різними стейкхолдерами, створюють платформу для обміну досвідом і знаннями між освітньою спільнотою та зовнішнім середовищем. Це сприяє розвитку партнерських відносин, що можуть принести додаткові ресурси для наукових досліджень, грантів або спільних проєктів.

Отже, залучення роботодавців, випускників та інших зовнішніх стейкхолдерів до оцінювання якості освіти є важливим кроком для модернізації системи вищої освіти. Такий підхід не лише покращує освітні програми, але й сприяє формуванню більш гармонійного зв'язку між освітою, ринком праці та суспільством. Систематичне залучення цих груп дозволяє готувати фахівців, які здатні ефективно реагувати на сучасні виклики та активно брати участь у розвитку суспільства.